

To jeste bila ljubav, rekla je Teri. **Naravno, u očima većine ljudi bolesna. Ali on je bio spreman da za nju umre. I zaista je umro zbog nje.**

Ja to, vala, nikada ne bih nazvao ljubavlju, rekao je Mel. **Hoću da kažem, niko ne zna zašto je on to uradio. Video sam mnoge samoubice i ne bih mogao da kažem da je neko ikada saznao zašto su to uradili.**

Rajmond Karver: O čemu govorimo kada govorimo o ljubavi

Na početku je bilo jedno *tup*. Ili *tuk*, ali muklo. *Tuk*. Ili je ipak bilo *drm*.

Mada možda i nije.

Postoje neke reči koje i nisu reči, nego zvukovi. Iz prirode. Toga se bar sećam iz škole: *kukuriku!* Ali, kako god mi to preveli, petao nikada ne kukuriče tako. On kukuriče, a to je nešto drugo. A opet, da sada kažem: *Osetio sam oštar bol između srednjeg prsta i kažiprsta*, ko bi shvatio da se radi o udarcu pesnicom u glavu?

Nisam siguran da je i ona shvatila. Zažmurila je čim sam zamahnuo rukom. Ne od straha. Prepustila se. Sasvim. Bila je toliko bespomoćna da sam gotovo zaplakao. Neverovatno osećaj. Kada više ništa ne očekujete, ne od sebe, nego uopšte. Ništa. A onda se skljkala na patos.

Moji su se roditelji čitavog života svađali i ponižavali na najužasniji način.

Nikada se nisu razišli. *Zbog sveta*, govorio je otac. *Zbog de-ce*, govorila je majka. *Zbog slabosti*, govorili su oni koji su ih poznavali. Kada bi ih, u retkim trenucima nekakvog mira, podsetio na njihove ludačke scene, otac bi rekao: *Reči su ve-tar*. To je trebalo da znači da je sasvim svejedno šta će ko

reći, da su važna *dela*.

A ja sam prešao na *delo*: udario sam je pesnicom u bradu. To nije bio vetar. To je bio nokaut. Klasičan. Osetio sam trzaj u mišićima, trzaj koji je trebalo da me pokrene ka njoj, da je zadržim. Nisam to uradio. Želeo sam da gledam kako pada. Dupe je tresnulo na patos, a leđa su se naslonila na dvosed. Bila je još bespomoćnija, ali mi to sada ništa nije značilo.

Protrljao sam pesnicu. *Haubica*, pomislio sam i nasmejao se. **N**a vratima se pojavio klinac. Ispravio sam usne. Namrgodio sam se. Situacija je bila ozbiljna. Valjda.

I on se namrgodio, ali nekako *labavije*. Bio je pomalo po-span, kao i uvek. Gledao je u mene, ne u nju. *Kao i uvek*. Ipak sam mu ja otac.

Očekivao sam da zaplače: mama mu je ležala u nesvesti. Ili da se uplaši, pobegne u sobu. Šta ja znam. Čudna su deca. Nisam znao šta da mu kažem. Nisam osećao ni potrebu za tim. Šta da mu kažem? *Reči su vetar*.

Naslonio je obraz na okvir vrata. Zevnuo je. Gledao je, ali više nisam bio siguran gde. Okrenuo se, *kao i uvek*.

Pošao sam za njim. Seo je ispred ekrana. Uzeo je palicu *Play stationa*. Igrao je *Tekken*. *Kao i uvek*. Protivnik mu je bio neki ženski lik. Pokušavao je da je *udari pesnicom u glavu*. Zevao je.

Ovaj će biti muškarčina, pomislio sam.

***

***

Dobrodošao u klub, bato, rekao je i podigao čašu. Jebena stomaklija. *Trbušarka*, tako ju je on zvao. *Šta je to trebalo da znači*, pomislio sam, *'klub nokautera bračnih dru-gova'*? Pivo je bilo kiselo. Apatinska bljuvotina. Ništa nisam

rekao. Dugo vremena se nismo sreli, a i on je pozvao turu. U kafani nisu imali drugu vrstu piva, osim tog sranja, a ja nisam bio raspoložen ni za šta drugo. Sve to nije bio razlog da ga ipak pijem. Ali, nisam imao razlog ni da udarim, pa sam udario...

A i sin ti je kulerčina! nastavio je da se oduševljava.

Ma pusti ga, čoveče! odgovorio sam, da odložim gutljaj. *Ne skida se sa Play station-a! Noću ne spava! Ne znam šta da radim!*

Drmnuo je dobar gutljaj *trbušarke*. Pomislio sam kako bih se tek osećao da *to* moram da pijem, kada sam se ovako osećao zbog jebenog *apatinskog*.

Pusti dete, bato, misli na sebe!

Sada sam bio zbunjen. To je bio sasvim dobar razlog da odložim gutljaj.

Kako to misliš?

Lepo, batice. I moj ti je klip an krenuo sa tim sranjima. Te neće da uči, te ovo, te ono, a drka to non-stop. I ja, bato, rešim da mu to zaplenim. Ali, reko', kad mi već leži na regalu, da uzmem da probam malko, da vidim koji je to andrak.

Stresao je čašicu do kraja i još pride napravio *dramsku pauzu*.

I mođ' da zamisliš šta se desilo! Batice, sve go matorac, a vise kod mene po ceo bogovetni dan i drndamo dok ne obnevidimo! Čak smo mislili i klub da osnujemo!

Vi izgleda za sve imate klub! dobacio sam, ali on nije shvatio. Zapravo, nije ni obratio pažnju na ono što sam rekao. Mućilo ga je to što sam ja bio tako spor sa svojim pivom, a on se zaželeo novog pića. Pretpostavljam i da je očekivao da ja pozovem sledeću turu. Ja sam namerno ćutao. Ostavljao sam ga *na tihoj vatri*. Tek onako. Prijateljski.

Neka devojčica je prišla našem stolu i ostavila neki papirić na njemu. Pogledao je hartijicu i namrštio se. Iskrivio je usta. Kada je devojčica ponovo prišla i pružila dlan vratio joj je papir, a onda je zadržao rukom.

Ti si bolesna, kapiraš? Ti!

Devojčica je bila mirna. Ne uplašena, ne molećiva. Naprosto mirna. On je bio nervozan. Pustio ju je.

Od ovih prosjaka ne može da se živi! 'Bolesna sestra' bla, bla, bla, kreveljio se. A znađ šta mi je najgore, bato: kad vidim belo dete kako prosi. Ajd razumem Cigane, oni i nisu za drugo. Ali Srpče, bato, ja ne znam šta je s tim... Ne znam šta je...

Pogledao me je. Njegove žućkaste oči. Baš žućkaste. Ne znam šta je očekivao. Valjda da nešto kažem. Srbija, Cigani... Ne znam. Nisam mogao. Udario sam je, stojao sam tamo, pogledao sam sina i ništa više nisam želeo da kažem. Ni sinu, ni sada. Uopšte.

Lupkao je čašom po stolu. Čak ju je i podigao do lica. Pogledao kroz nju.

A je l' ti... ono... drmneš svoju ženicu neki put? priupitao sam ga, odjednom. Nije mi bilo lako da to prevalim. Ali, eto. Prevalio sam. Potegao sam malo onog bućkuriša, da ga odobrovoljim za odgovor. Ružan ukus me je preplavljivao.

Ma jok, batice, koji ti je kurac! nasmejao se. *Imam ti ja daleko bolju stvar!*

Ponovo je napravio jednu od onih pauza. Krenuo je rukom ka čaši. Mahinalno. Onda ju je zavrtelo. Ja sam gucnuo još malo, da mu pokažem kako sam shvatio. Mahnuo sam konobaru.

Znađ, bato, ona vrata kod mene, ona što su tapacirana?

Klimnuo sam glavom, mada nisam čuo šta me je pitao. Pokazao sam konobaru koji je prilazio pića na našem stolu i zavrteo rukom. On je klimnuo glavom i izvukao tefter. Prišao je nekom većem društvu.

E vidiš, bato, otac moje žene ti je mnogo maltretirao i nju i majku joj. Pazi kad ih je postrojavao pored stola! To je bilo mnogo smešno. Dodu gosti, sede, jedu, piju, a one stoje pored stola, mirno. Čitav život je ustajao u cik zore i njih budio, terao ih da rade, da cepaju drva i takve gluposti...

Ponovo je pogledao čašu. Gurnuo je ruku u džep košulje, izvadio paklu, ali cigareta nije bilo. Zgužvao je kutiju.

Nije ih on tukao, nastavio je, bukvalno ih nije pipnuo. Ali ih je psihički, bato, r-a-z-a-r-a-o!

Šmrknuo je. Pogledom sam potražio konobara. Nigde ga nije bilo. Veliko društvo je nazdravljalo. On je privukao stolicu. Sasvim se udubio u svoju priču.

I jednom ja, bato, popizdim i odlučim da je malo izgazim. Pojurim je, a ona trk u sobu i zalupi mi vrata pred nosom. Ja krenem, bato, onako u zaletu, da ih razvalim nogom. Ali, znaš kakva je naša roba, sve go fuđeraj i meni noga ladno probije vrata! Zamisli! Propadne skroz! Ja počnem da vrištim, a ona neće da mi pomogne. I ja ti, bato, uzmem vrata, skinem ih iz đarki i krenem na nju! Sa sve vratima!

Kako to?

Bato, sa vratima na nozi! Razumeš: noga u vratima! Onako, vučem ih!

E jebem ti, sad si ga stvarno...

Ma majke mi moje! Ko da su to vrata, to je piljevina neka! I ja idem na nju, poludeo, a ona zinula, zeva, ko đaranče! I dok sam stižao, ona se upišala! Bato! Bato, upišala se!

Gledao me je ravno u oči. Bio je toliko oduševljen da sam se uplašio. A i pišalo mi se. Šta li bi pomislio da je to znao? Ništa nisam mogao da kažem. Popio sam malo onog gadnog piva. Skrenuo pogled u potrazi za konobarom.

Jebem ti život... procedio sam, tek da nešto kažem. Pokušao sam i da se nasmejem.

E to ti je, bato, jače od tuče! Od svega! Kad si toliko jak da se neko upiša zbog tebe! Zato ja onu moju prstom više nisam pipnuo! Al' ne mogu da odolim da je bar jednom

na mesec ne izribam! Počnem da urlam i sve čekam kad će da procuri! Sunce ti jebem, ala je to dobra stvar!

Nasmejao se i lupio pesnicom po stolu. Moje pivo je poskočilo. Ponadao sam se da će pasti, slomiti se, prosuti. Ali, on ga je zadržao.

Konobar je prišao stolu. Umesto piva je doneo špricer. Setio sam se kako je izvukao tefter, ali više nisam bio siguran da je to učinio zbog mene. Nisam podnosio špricer. Ali sam ćutao. Protrljao sam oči. On je upitao konobara za cigaru. Konobar je ponudio i mene. Odmahnuo sam rukom. Nije bilo razloga da primim taj špricer. Ali, nije bilo ni razloga da udarim. Ni da pijem ovo pivo. On se nakašljao od prvog dima. Liznuo je malo svoje trbušarke. Sasvim malo: kao da ju je *gustirao* uz duvan. Ja sam ponovo protrljao oči. Nije me bolela glava. Nisam znao šta drugo da uradim. Nisam mogao da pijem špricer. Pivo mi se gadilo. A on je jedva čekao da nastavi sa svojim glupostima. Nisam želeo ni da sedim ovde. Ne znam zašto sam ga zvao. Mogao sam jednostavno da se prošetam i sve bi prošlo. Ovako se samo pojačalo.

Šta ti je, batice? Ti još misliš na onu tvoju? Idi u kurac krasni! Kad dodeš kući, bato, ima da šeni oko tebe! Da šeni, pazi šta ti kažem!

Liznuo je još malo. Podigao sam pogled. Bio je toliko pun sebe da mi se gadilo.

Ima da kuva ono što najviše voliš. A ti, bato, da budeš namrgođen i još da joj podvikneš da je neslano, da ne valja ništa! To njih obara, pazi šta ti kažem!

Ma nije to, čoveče! ubacio sam, neočekivano glasno. On se začudio. Pažljivo me je posmatrao.

Nije to... pokušao sam da smirim situaciju. A i iznenada sam izgubio volju da dalje pričam. Bilo je suviše kasno. Njegovog držanje je svo bilo u znaku iščekivanja. Moralo se reći, mada ni sam nisam bio siguran u to šta želim da kažem.

Nešto drugo je u pitanju... Čak sam popio i malo špricera. Na svaki način sam pokušavao da se oslobodim nastavka.

On je izneda nazdravio. Kucnuli smo se. Popili. Ponovo smo ćutali. Prosto mi je pritiskao čelo svojim čekanjem. Nisam imao šanse. Pomislio sam da ponovo protrljam oči, ali je to bilo smešno.

Kad smo čistili Glinu... Ti si bio ranjen... Bili smo ja i pokojni Marko... Zarobili su neke ljude... Tu su bili neki

muškarac i žena... Onako, srednjih godina... Ženi su našli neke bombe, ne znam već više kako... Izvukli su je iz grupe, da je odvedu. Onda je on počeo da viče, da se gura, vikao je da ona ne zna ništa o tome, da je to sve on, on i da treba njega da povedu, a ne nju. Kao u filmu, čoveče! Nisam mogao da verujem da se to dešava!

Bio je pomalo zbunjen. Pogled mu se izoštrio. Nije više bio toliko raspoložen.

I?

U tome je stvar.

Upitno me je pogledao. Nakrivio je glavu.

Znam ja dobro, bato, o čemu ti pričaš, al' mi neke stvari nisu baš najjasnije. To tvoje 'oni su zarobili'... Kao da ti sa tim nemaš ama baš ništa! A i ne znam kakve to veze ima sa tvojom ženom?

Ipak sam protrljao oči. Nije to više bila njegova znatizelja. Sada sam bio uplašen. Plašio sam se toga što sam morao da kažem. Ne njega. Plašio sam se sebe.

Kako ne razumeš? **Ja to nikada ne bih uradio!**

Gledao me je ravnodušno. Ili mu nije bilo jasno, ili nije želeo da mu bude jasno. Čutao je. Još nije bio zadovoljan. Želeo je da me do kraja *satera u konopce*.

Da mene uhvate, ja bih to svalio na nju, ja bih sve uradio da se izvučem... **Ja to ne bih mogao...**

Stresao je *trbušarku* do kraja. Uzeo je jedan dim. Zavalio se u stolici: dim je duvao kroz nos. Uživao je u svojoj dominaciji nada mnom.

Opet mi nisi jasan, bato.

Onda se trgnuo, nagnuo ka meni. Pozvao me je rukom. Prišao sam mu. Prošaputao je:

Oboje su ih ukokali. *I to znam tačno ko ih je ukokao.*

Naglo se odmakao. Značajno me je pogledao.

Sve sam ja to, bato moj, zabeležio! *S-v-e.*

Lupnuo se kažiprstom po čelu. Ništa nije pisalo tamo. Dve, tri bore i to je sve. Ko bi to mogao da pročita?

S-v-e!

Bilo mi je jasno da on ništa nije shvatio. Ali mi nije bilo jasno zašto sam ja osećao toliku potrebu da mu objasnim.

Šta je on, bato moj, postigao? *Je l' postigao nešto, hajde, iskreno reci?* Nastavio je da naglašava reči. Zavrteo je šakom pored glave. *Je l' me razumeš, bato?*

Ma nije stvar u njemu, čoveče, ponovo sam se pojačao. Postao je malo nervozan. Čini se da mu je priča bila dosadna.

U meni je stvar, razumi me! pokušao sam još jednom. **Ja to nikada ne bih uradio...**

Ali šta, čoveče? začudio se. **Da umreš za džabe, kao budala?**

Ne kao budala...

Nego šta to po tebi, bato, znači? *Znači, ako ti je lepo da živiš s nekim, da ti je lepo i da umreš? E pa ja, bato, ne želim da umrem! Ni s nekim, ni sam, ni uopšte! Razumeš!*

Ma ne treba to da želiš, čoveče! **Ali, ako dođeš u situaciju...**

Lupio je šakom o sto, onako muški, u svom stilu.

Pogotovo **ako dođem u situaciju**. *'Dok nas smrt ne rastavi' znači: kad dode smrt, onda smo rastavljeni, onda se svako snalazi kako zna i ume!*

Ponovo se zavalio. Obrazi su mu se lagano zacrveneli. Duboko je uzdahnuo. Pozvao je konobara. Zatražio je još jednu cigaretu. Konobar je i mene ponudio. Ponovo. Odmahnuo sam rukom.

Povukao je jedan dug dim. Gledao je kroz prozor. Ja sam trljao oči, koje su me sada i bolele. Od trljanja.

Uostalom, rekao je, *ti si, bato, oduvek tako nekako, vilenio. Ja sam ti od početka govorio da ono tamo ne valja ni-*

šta, a ti si se, bato, busao u grudi. A sad mi pričaš 'oni su zarobili'. Udaraiš ženu pesnicom, iz čista mira!

Sada se on busao u grudi: *Mi smo to bili! Mi smo zarobili, mi smo kokali. Shvati to!*

Protrljao sam nos. Istresao sam pivo do kraja. Konačno. Gledao sam u njega. Oči su mu bile izbečene. Teško je disao. Piskavo. Uvek je bio takav kada smo govorili o *tome*. Ugasio je cigaretu, iako je nije ni do pola popušio. Onda je čeprkao po pepeljari, pokušavajući da je izvuče, da je ponovo zapali, ali je ubrzo odustao. Pozvao je konobara. Hteo je da platimo. Platili smo. Ali nije ustajao. Hteo je još nešto da kaže.

Je li, bato, šta bi sa onim tvojim štapovima za pećanje?

Dao sam ih.

Kome, ako smem da pitam?

Miki Pantiću, odgovorio sam, sasvim nestrpljivo.

Nasmejao se.

Onom brki? Ha, sad kad napiše priču o tvojim štapovima!

I ja sam pokušao da se nasmejem. *Ha, ha, ha...* Čisto reda radi.

Oni su pećali, ubacio je, tek da potvrdi rezultat. *Ne ti.*

Odmahnuo je rukom. Naglo je ustao. Sto se zatresao. Ponovo. Pivo se zaljuljalo, a i smrdljivi špricer. Poželeo sam da padnu. Da se razbiju. Setio sam se onog trenutka. Ona je zažmurila. Preputila se. Više nije moglo biti nikakve pomoći.

Bespomoćna, pomislio sam.

Onda se čulo jedno *kraš*. Ili *kvre*, ali oštro. *Kvre*. Ili je ipak bilo *tres*.

Kako god da je bilo, čaša se razbila o pod.

E, jebi ga! dobacio mi je. *Mrdni malo te ruke, sav si ko usran!*

Slegnuo sam ramenima.

***

***

Kada sam stigao kući ona je zaista kuvala. Pasulj. I to gusti. Pasuljčinu! I zaista je bio neslan. Ništa nisam rekao. Nisam podviknuo. Samo sam tanjir odgurnuo od sebe.

Izašao sam na terasu. Malo mi je falilo da padnem. Sapleo sam se. O štapove. Da, slagao sam. Tek onako. Prijateljski.

Želeo sam da zapalim jednu. Uzeo sam cigaretu od onog konobara. Prva posle tri meseca. I ponovo sam se skrivao, iako ona očigledno nije imala nameru da mi se obrati. Iako sam je noka-utirao. Skrivao sam se.

U trenutku kada sam pokušao da je zapalim dunuo je užasan vetar i počela je da pljušti neverovatna kiša. Kao da sam bio pod tušem. Cigareta je bila sasvim mokra, a i ja sa njom. Sevalo je, kao kada se grad granatira. Vidiš kuću, i više je nema.

Hteo sam da opusjem, *kao i uvek*. Ali sam odustao. Kao da sam se uplašio. Nisam hteo da uzimam *ono* ime u usta, uzalud. A i da jesam, šta bi to značilo? *Reči su vetar*.